

בה א מיי פיו מהלכות
יבום הלכה כב סמך
עשין יא טושיע אה"ע
סימן קטג טעף ג:
בו ב מיי פ"ד מה'ל
אישות הלכה כב
טושיע אה"ע ס"ל טעף
ה:

תוספות ישנים

בחוקת היתר לשוק עומדת
ואע"ג דבחוקת אשת איש
היתה מ"מ בין דסופו
למות ולבטוח נמי מת קרינן
לה שפיר בחוקת היתר
לשוק. וא"ת ומאי שנא
ממסק דרוסה דאחיינן
והלא אית לה חוקת היתר
דסופא להשטת ואולי דהשת
מיישין דשמה תמות
ממסק ו[לא תשתין]:
בחוקת היתר לייבם. וא"ת
הימנה היכא שנקם וז קודם
הקדושין של ספק האל
היכא שהקדושין של ספק
קדמו מאי קאמר בחוקת
הקדושין ליבם הלא לא היתה
מעולם בחוקת היתר ליבם
דשמה הקדושין גמורים היו
וא"כ היתה זו לכת ערוה
ואסורה ליבם. וי"ל דמ"מ
בחוקת היתר ליבם היתה
דלוקמה לערוה בחוקת
פניה והוא ז מומרת
ליבם:

תוס' חד מקמאי

מתניתין כיצד ספק
קדושין זרק לה קדושין
ספק קרוב לו ספק קרוב
לה כיצד ספק גירושין
כתב בכתב יד ואין
עליו עדים וכו' מסקנא
דשמעתא דבגירושין נמי
זרק לה גטה ספק קרוב
לו ספק קרוב לה ל"ח
כת אחת וליש ב' כתי
עדים א' אומר קרוב לו
וא' אומר קרוב לה חולצת
ולא מתייבמת וקדושין
נמי בכתב יד ואין עליו
עדים או אין עליו אלא
עד א' לרב כדאית ליה
כתב ידו ועד אבל כתב
סופר שאינו מובהק ועד
הולד פסול ולשמאל
אפי' בסופר שאינו מובהק
הולד כשר כדאיתא בני
המגשר וגבי קדושין נמי
חולצת ולא מתייבמת

כתב בכתב ידו. מפרש ר"י בר' מאיר אפי' אין כאן אלא חתימת
ידו (ב) והא דתנן (ב"ב דף קע"ה): הוליא עליו כתב ידו כו'
היינו חתימת ידו וכן מוכח דפרק שני דכתובות (דף כ"א. וס') דלמך
אציי לא ליחוי איניש חתימת ידיה אלא אחספא או ארישא דמגילתא
דלמא משכח איניש דלא מעלי ותנן

הוא כתב ידו כו' (א) אר"י דכתב בכתב
ידו ואין עליו עדים פסול משום זמן
דיכול להקדים זמן כמו שירלה וא"ת
ו[מאחר שדעתו לגרשה למה חיישין
לקנויא ועוד] אס הוא חשוד להקדים
זמן ולעשות עם האשה קנוייה על
הלקוחות בפירות שמכר מזמן הכתוב
עד עכשיו א"כ אכן לא נסמך על הזמן
הכתוב ואמאי פסול וי"ל דאע"פ שצא
לגרשה חיישין לקנויא דחיישין
בזמן פירש שנים אוחזין (ב"ב דף י"ט:
ו) גבי שובר ולא סומכין זמן
הכתוב בו ופעמים תפסיד האשה שלא
כדין בשלא הקדים הזמן ואנו חושדין
אותו שציוס הנחיתה כתב והקדים הזמן
ומפסקת האשה שלא כדין פירות
שמשתת הזמן עד הנחיתה אצל
כשנספלו לא תפסיד שלא כדין דכדין
הוא שלא תטרופ דהא לדין לצעל
פירות משעת כתיבה ותמימה היינו
דווקא בגט כשר: יש בו זמן ואין
בו אלא עד אחד וכו'. הך ג' גיטין
פסולין ואם נשאת הולד כשר כדמתן
בפ' בתרא דגיטין (דף פ"ו. וס') ולמאן
דמפרש התם דכתב ידו ועד אחד
שינוי אילטרין רישא כתב ידו ואין
עליו עדים ו[לאשמעינן דאפילו הכי
הולד כשר וסיפא דאין בו אלא עד
אחד אילטרין לאשמעינן דאפ"ה לא
תנשא לכמהלה וא"ת ולמ"ד דכתב
סופר ועד שנינו נישוח שמה הסופר
כתבו להלמלמד וזרקו לאשפה והחתימה
עליו האשה עד אחד וי"ל שהסופרים
חוששים שיצא ליד ממשול וזוהרים
בזמן ומ"מ לא תשיב סופר ועד שני
עדים לגרש בו לכמהלה: **אשה זו**
בחוקת היתר לשוק עומדת. וא"ת
תינת כנס ואח"כ גירש שכבר היא
זרת ערוה אצל גירש ואח"כ כנס הא
לא היא בחוקת היתר לשוק ועוד (א) לר"י דוקא בגירש ולבסוף כנס
איירי וי"ל דמ"מ היא בחוקת היתר לשוק דמוקמינן הערוה בחוקת
שלא נתגרשה וא"ת דהכא מוקמינן אשה בחוקת היתר לשוק אע"פ
שבשעה שגולד הספק היתה עומדת בחוקת איסור שבעלה עדיין
חי ובפ"ק דחולין (דף ט. וס') אמרינן בהמה בחייה בחוקת איסור
עומדת עד שידוע לך זמה נשחטה נשחטה בחוקת היתר עומדת עד
שידוע לך זמה נטרפה ומשמע דוקא לענין ריעותא דאחיליד אחר
שחיתה היא בחוקת היתר כגון זא וזא ונטל בני מעים והחזירם כשהם
נקובים דלא חיישין שמה במקום נקב נקבו אצל אס נולד הספק מחיים
כגון ספק דרוסה לא משום דבשעה שגולד הספק היתה עדיין בחוקת איסור
ואר"י דהתם חיישי' לספק דרוסה משום דשכיחא ומוכחא מילתא לאיסורא
טפי מדלהיתרא וכן הוהא דישב לה קון בושט דחיישין שמה דבריאל
למאן

קנין גמור. ואפי' חליטה לא תיבעי נכרית אלא תנא משום זרת אחות
אשה קמ"ל חוללת: ה"ה דאפי' מה. נשוי נכרית ואח"כ גירש אחד
מבעלי אחיות את אשתו וכנסה מותרת לשלישי כשימות זה ולא אמרי'
זרת אחות אשתו של זה בזיקה הואי מעיקרא קודם גירושין: **כנס.**
הנכרית ואח"כ גירש את אשתו ומת

קנין גמור קמ"ל דלא כב"ש ולרב נחמן קשיא
דרב אשי וב"ת הוא הדין דאפי' מת ואחר כך
גירש צרתה מותרת אלא זו היא למעוטי מאי
למעוטי כנס ואח"כ גירש הניחא אי סבר לה
כרבי ירמיה דאמר (ב) תברא מי ששנה זו לא
שנה זו והאי תנא סבר מיתה מפלת והאי תנא
סבר נישואין הראשונים מפילים זו היא
למעוטי כנס ולבסוף גירש אלא אי סבר לה
כרבא דאמר לעולם חד תנא הוא (א) וזו ואין
צ"ל זו קתני זו היא למעוטי מאי על כרחך
כרבי ירמיה סבירא ליה ולרבא הניחא אי
סבר לה כרב אשי זו היא למעוטי (א) מת בלא
גירש אלא אי סבר לה כרב נחמן זו היא
למעוטי מאי ע"כ כרב אשי סבירא ליה:
מתני' (א) וכולן שהיו בהן קדושין או גרושין
בספק הרי אלו הצרות חולצות ולא מתייבמות
כיצד ספק קדושין יזרק לה קדושין ספק
קרוב לו ספק קרוב לה זהו ספק קדושין
ספק גרושין כתב בכתב ידו ואין עליו עדים
יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן ואין
בו אלא עד אחד זהו ספק גרושין: **גמ'** ואילו
בגרושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה לא
קתני מאי טעמא אמר רבה אשה בא בחוקת
היתר לשוק עומדת ומספק אתה בא לאוסרה
אל תאסרנה מספק אמר ליה אביי אי הכי
בקדושין נמי נימא אשה זו בחוקת היתר
ליבם עומדת ומספק אתה בא לאוסרה אל
תאסרנה מספק התם לחומרא האי חומרא
דאתי לדידי קולא הוא זימנין דאזיל הוא
ומקדיש לה לאחותה קדושי ודאי ואי נמי
זימנין דאתא אחר ומקדיש לה לדידה קדושי
ודאי וכיון דאמר לה מר לצרה לייבומי
אמרי דקמא קדושין ודבתרא לאו קדושין
כיון

הוא כאלו צאה חף מכה השני. וא"ת הוהא חף חשיבא להיות עליה
כח השני הוהא אשת ז' מתים דבלאו איסור דאחיות נמי אסירה לא
היא דזיקת שני יבמין דאסירה ליתא מדלאורייתא ולא גזור רבנן
אלא היכא דעבד זב מאלמר גזירה שמה יאמרו שני יבמות הבאות
מבית אחד מתייבמות (א): **אלא אי סבר לה כרב נחמן.** דאין זיקה
והא שריא זו היא למעוטי מאי הא כולהו שריין בר מנכס ולא גירש
והיא פשיטא דהא צדיחא תנינא לה ולא אתא זו היא למעוטי:
מתני' וכו'. ט"ו עריות: שהיו כהן. לאחיו המת: קידושי
ספק או גירושי ספק. הוהא זרתה ספק זרת ערוה דלמא איגרשה
ערוה ולגבי קדושין דלמא לא מיקדשה: **הרי אלו הצרות חולצות.**
ולא מפטרין בולא כלום דלמא לאו זרת ערוה היא: **ולא מתייבמות.**
דלמא זרת ערוה היא: **ספק קרוב לו.** שהיו ח' אחות מזונות
צייניהן בר"ה וד' אחות קנות שס וזרקו ספק בד' אחות הקרוב לה

הוא כאלו צאה חף מכה השני. וא"ת הוהא חף חשיבא להיות עליה
כח השני הוהא אשת ז' מתים דבלאו איסור דאחיות נמי אסירה לא
היא דזיקת שני יבמין דאסירה ליתא מדלאורייתא ולא גזור רבנן
אלא היכא דעבד זב מאלמר גזירה שמה יאמרו שני יבמות הבאות
מבית אחד מתייבמות (א): **אלא אי סבר לה כרב נחמן.** דאין זיקה
והא שריא זו היא למעוטי מאי הא כולהו שריין בר מנכס ולא גירש
והיא פשיטא דהא צדיחא תנינא לה ולא אתא זו היא למעוטי:
מתני' וכו'. ט"ו עריות: שהיו כהן. לאחיו המת: קידושי
ספק או גירושי ספק. הוהא זרתה ספק זרת ערוה דלמא איגרשה
ערוה ולגבי קדושין דלמא לא מיקדשה: **הרי אלו הצרות חולצות.**
ולא מפטרין בולא כלום דלמא לאו זרת ערוה היא: **ולא מתייבמות.**
דלמא זרת ערוה היא: **ספק קרוב לו.** שהיו ח' אחות מזונות
צייניהן בר"ה וד' אחות קנות שס וזרקו ספק בד' אחות הקרוב לה

הוא כאלו צאה חף מכה השני. וא"ת הוהא חף חשיבא להיות עליה
כח השני הוהא אשת ז' מתים דבלאו איסור דאחיות נמי אסירה לא
היא דזיקת שני יבמין דאסירה ליתא מדלאורייתא ולא גזור רבנן
אלא היכא דעבד זב מאלמר גזירה שמה יאמרו שני יבמות הבאות
מבית אחד מתייבמות (א): **אלא אי סבר לה כרב נחמן.** דאין זיקה
והא שריא זו היא למעוטי מאי הא כולהו שריין בר מנכס ולא גירש
והיא פשיטא דהא צדיחא תנינא לה ולא אתא זו היא למעוטי:
מתני' וכו'. ט"ו עריות: שהיו כהן. לאחיו המת: קידושי
ספק או גירושי ספק. הוהא זרתה ספק זרת ערוה דלמא איגרשה
ערוה ולגבי קדושין דלמא לא מיקדשה: **הרי אלו הצרות חולצות.**
ולא מפטרין בולא כלום דלמא לאו זרת ערוה היא: **ולא מתייבמות.**
דלמא זרת ערוה היא: **ספק קרוב לו.** שהיו ח' אחות מזונות
צייניהן בר"ה וד' אחות קנות שס וזרקו ספק בד' אחות הקרוב לה

הוא כאלו צאה חף מכה השני. וא"ת הוהא חף חשיבא להיות עליה
כח השני הוהא אשת ז' מתים דבלאו איסור דאחיות נמי אסירה לא
היא דזיקת שני יבמין דאסירה ליתא מדלאורייתא ולא גזור רבנן
אלא היכא דעבד זב מאלמר גזירה שמה יאמרו שני יבמות הבאות
מבית אחד מתייבמות (א): **אלא אי סבר לה כרב נחמן.** דאין זיקה
והא שריא זו היא למעוטי מאי הא כולהו שריין בר מנכס ולא גירש
והיא פשיטא דהא צדיחא תנינא לה ולא אתא זו היא למעוטי:
מתני' וכו'. ט"ו עריות: שהיו כהן. לאחיו המת: קידושי
ספק או גירושי ספק. הוהא זרתה ספק זרת ערוה דלמא איגרשה
ערוה ולגבי קדושין דלמא לא מיקדשה: **הרי אלו הצרות חולצות.**
ולא מפטרין בולא כלום דלמא לאו זרת ערוה היא: **ולא מתייבמות.**
דלמא זרת ערוה היא: **ספק קרוב לו.** שהיו ח' אחות מזונות
צייניהן בר"ה וד' אחות קנות שס וזרקו ספק בד' אחות הקרוב לה

(א) לעיל י"ג. (ב) ג' לעיל י"ג.
(ג) ג' לעיל י"ג. (ד) ג' לעיל י"ג.
(ה) ג' לעיל י"ג. (ו) ג' לעיל י"ג.
(ז) ג' לעיל י"ג. (ח) ג' לעיל י"ג.
(ט) ג' לעיל י"ג. (י) ג' לעיל י"ג.
(יא) ג' לעיל י"ג. (יב) ג' לעיל י"ג.
(יג) ג' לעיל י"ג. (יד) ג' לעיל י"ג.
(טו) ג' לעיל י"ג. (טז) ג' לעיל י"ג.
(יז) ג' לעיל י"ג. (יח) ג' לעיל י"ג.
(יט) ג' לעיל י"ג. (כ) ג' לעיל י"ג.
(כ"א) ג' לעיל י"ג. (כ"ב) ג' לעיל י"ג.
(כ"ג) ג' לעיל י"ג. (כ"ד) ג' לעיל י"ג.
(כ"ה) ג' לעיל י"ג. (כ"ו) ג' לעיל י"ג.
(כ"ז) ג' לעיל י"ג. (כ"ח) ג' לעיל י"ג.
(כ"ט) ג' לעיל י"ג. (ל) ג' לעיל י"ג.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כתב וכו'
חתימת ידו וכן הא דמתן:
(ב) בא"ד וארי' דכתב
וכו' וא"ת אס הוא משוד
להקדים זמן ולעשות עם
האשה קנוייה על הלקוחות
ממסק שכתב מומן
הכתוב עד עשוי דאע"פ
שבא לגרשה חיישין
לקנוייה כדחיישי'
בסוף שנים אוחזין
גבי שובר א"כ אכן
לא נסמך על הזמן
הכתוב ואמאי פסול וי"ל
הדאית אינו נאמן ולא
סומכין זמן הכתוב
בו ויכך פסלוהו
דלפנימיה מספק האשה
וכו' שמשתת בחיבת הזמן
עד כו' כ"ל. וי"ב עין
(א) ד"ה אשה וכו' ועוד
לר' ירמיה דוקא:

הגהות הגר"א

[א] גבי' מת בלא גירש. כ"ב
גירסת הגאונים וה"ר"ף כ"ג
ואח"כ גירש וי"ש במת ולא
גירש וכבד טעור דווקא
בלא כנס והכש"א כנס
להיך דווקא כנס
והימנין אמר (אליכא)
דהרי"ף בין פיה וכן פיה
(ועמ"ש דרמב"ם פ"ה ס"י
קפה ס"י ט"ו):

מוסף רש"י

תברא. (סוף)
(לעיל י"ג. ב"ב מ"ו) קש"א
רישא לספא (מחובות ע"ה)
וב"ק (ס"ו). וכו'. חמש
עשרה עריות שאמרו
שפטרות זרמיהן מן
החללה שהיו בהן
קדושין או גרושין
בספק. אס היו בהן
לבעליהן המת קדושי
ספק. או שגירשן לפני
מומו גירושין ספק. ומנא
זרתה ספק שהיא זרת
ערוה ופטורה. ספק שזינה
זרת ערוה וחוקה ליתוס,
הרי אלו. הצרות,
חולצות. שמה זקוקה
היא. ולא מתייבמות.
שמה אינה זקוקה ומנא
טשא אשת את שלא במקום
מלוה (גיטין פ"ג. וזו
ספק גירושין. דכיון
דמלאורייתא כשר זקוקה
זרתה ליבם (ס"ו).